

**Казан шәһәре Башкарма комитетының
2024 елның 26 июнендәге 2729 номерлы карары**

**Казан шәһәре халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль
автоматлаштырылган системасы турында**

Россия Федерациясе Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы «Халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәне раслау хакында»гы эмере, 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән саклау турында»гы, 2020 елның 13 мартындагы 10-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында гражданның оборонасы турында»гы Татарстан Республикасы законнары нигезендә **карар бирәм:**

1. Казан шәһәре халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы турындагы нигезләмәне (кушымта) расларга.

2. Казан шәһәре Башкарма комитетының 2019 елның 29 мартындагы 1130 номерлы «Казан шәһәре халкына тыныч һәм хәрби вакытта гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итүне һәм мәгълүмат бирүне оештыру турында»гы карарын гамәлдән чыккан дип танырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданның яклау идарәсе башлыгы С.Х.Чанкинга йөкләргә.

Житәкче

Р.Г.Гафаров

Казан шәһәре
Башкарма комитетының
2024 елның 26 июнендәге
2729 номерлы карарына
кушымта

Казан шәһәре халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Казан шәһәре халкын үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасының (алга таба – халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы) билгеләнешен, аңа куелган бурычларны һәм таләпләрне, аны кулланылышка кертү һәм даими эзерлек хәлендә тоту тәртибен билгели.

1.2. Әлеге Нигезләмә 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау турында»гы, 2020 елның 13 мартындагы 10-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында гражданнар оборонасы турында»гы Татарстан Республикасы законнары һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге башка норматив хокукый актлар нигезендә эшләнә.

1.3. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм билгеләмәләр 2004 елның 8 декабрдәге 62-ТРЗ номерлы «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау турында»гы Татарстан Республикасы Законнында, Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы «Халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәне раслау хакында»гы эмерендә һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге башка норматив хокукый актларда билгеләнгән мәгънәләрдә кулланыла.

1.4. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы Татарстан Республикасының гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы белән идарә итү системасына кертелә, ул халыкка, идарә органнарына һәм гражданнар оборонасы көчләренә һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системаларына хәбәр итүне тәмин итүче гадәттән тыш хәлләрне кисәтү сигналларын һәм (яки) ашыгыч мәгълүматны житкерү буенча

бердәм дәүләт системасының бер өлеше булып тора, хәбәр итүнең махсус программа-техник чараларыннан, халыкка ашыгыч хәбәр итү комплекслы системасы чараларыннан, кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасыннан, хәрәкәттәге объектларда көчле тавыш чыгару чараларыннан, мобиль һәм үзең белән йөртә торган хәбәр итү чараларыннан, шулай ук аның каналларының, элемент линияләренең һәм Россия Федерациясенең бердәм электр элементәсе челтәрләре мәгълүматларын тапшыру челтәрләре эшчәнлеген тәмин итә торган чаралардан торучы, үзара бәйләнештә булган элементлар комбинациясеннән тора.

1.5. Хәбәр итү сигналы гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасының идарә органнары һәм көчләре тарафыннан гражданнар оборонасы һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау буенча чаралар үткөрү өчен, шулай ук халыкка саклану чараларын һәм ысулларын куллану өчен команда булып тора. Гражданнарның гомеренә яисә сәламәтлегенә куркыныч янарга мөмкин булган факттагы һәм фаразлана торган куркыныч табигать күренешләре һәм техноген процесслар, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, авырулар, шулай ук үз-үзенә тоту кагыйдәләре һәм яклау ысуллары турында ашыгыч мәгълүмат халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы буенча кичекмәстән тапшырыла.

1.6. Казан шәһәренең административ чикләре төбәк хәбәр итү системасы эшчәнлегенә зоналарының чикләре булып тора. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана торган ашыгыч хәбәр итү зоналарының чикләре Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасы йогынты ясый (булдырыла) торган зоналарның чикләре булып тора.

1.7. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын булдыру һәм даими эзерлек хәлендә тоту гражданнар оборонасын эзерләү һәм алып бару, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча чаралар комплексының состав өлеше булып тора.

1.8. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы «Халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәне раслау хакында»гы эмерендә бирелгән таләпләргә туры килергә

тиеш.

II. Халыкка хэбэр итү муниципаль системасының билгеләнеше һәм төп бурычлары

2.1. Хэбэр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын түбәндәге затларга житкерүне тәмин итү муниципаль хэбэр итү системасының төп бурычы булып тора:

- Гражданнар оборонасының һәм муниципаль берәмлекнең Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерүнең территориаль ярдәмче системасы звеносының житәкче составы;

- муниципаль берәмлекнең гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрнең бердәм дәүләт системасы көчләренә;

- I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларының, радиация куркынычы аеруча зур булган һәм атом-төш куркынычы булган сәнәгатьләрнең һәм объектларның, гадәттән тыш югары куркынычлылык дәрәжәсендәге гидротехник корылмаларның, югары куркынычлылык дәрәжәсендәге гидротехник корылмаларның дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре һәм социаль яктан әһәмияткә ия объектларның дежур (дежур-диспетчерлык) хезмәтләре (житәкчеләре);

- Казан шәһәре территориясендә булган кешеләргә.

2.2. Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хэбэр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасының төп бурычы булып халыкка ашыгыч хэбэр итү зонасында булган кешеләргә, шулай ук тиешле дәрәжәдәге гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче системасы белән көндәлек идарә органнарына хэбэр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны житкерүне тәмин итү тора.

III. Халыкка хэбэр итүнең муниципаль системасын төзү, камилләштерү тәртибе

3.1. Халыкка хэбэр итүнең муниципаль системаларын төзү, реконструкцияләү чаралары 3 этапта уздырыла.

3.2. Беренче этапта халыкка хэбэр итү системасын төзү яисә реконструкцияләү буенча чаралар планы, техник бирем һәм проект-техник документация эшләнә.

3.3. Барлык муниципаль берәмлекләрне исәпкә алып халыкка хэбэр итү төбәк системасын төзү яисә реконструкцияләү буенча чаралар планы, техник бирем һәм проект-техник документация эшләнгән очракта, халыкка хэбэр итү

муниципаль системасын төзү яисә реконструкцияләү буенча чаралар планы, техник бирем һәм проект-техник документация эшләнми.

3.4. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын төзегәндә яисә реконструкцияләгәндә халыкка хәбәр итү муниципаль системасын төзү яисә реконструкцияләү буенча чаралар планы, техник бирем һәм проект-техник документация Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданның яклау идарәсе тарафыннан Татарстан Республикасының Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгы белән, Россия Федерациясе Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча баш идарәсе белән килештерелә.

3.5. Икенче этапта:

а) хәбәр итүнең техник чаралары билгеләнә;

б) халыкка хәбәр итү системасын төзү яисә реконструкцияләү буенча проект-техник документациядә каралган эшләр башкарыла;

в) халыкка хәбәр итү системасын элемент операторлары челтәрләренә тоташтыру башкарыла;

г) гражданның оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы органнарның дежур (дежур-диспетчерлык) һәм техник персоналына һәм гадәттән тыш хәлләргә кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәрәжә системасының көндәлек идарә органнарына хәбәр итүнең файдалануга рөхсәт ителгән техник чараларыннан файдалану кагыйдәләренә өйрәтү үткәрелә.

3.6. Өченче этапта сынаулар үткәрелә һәм халыкка хәбәр итү системасын файдалануга кертү башкарыла.

3.7. Халыкка хәбәр итүнең локаль системаларын төзү һәм реконструкцияләү чаралары «Гражданның оборонасы турында»гы федераль законның 9 статьясының 3 пунктында күрсәтелгән оешма житежчесе карары белән билгеләнә, шул ук вакытта проект-техник документация эшләнә һәм тиешле вәкаләтләр йөкләнгән оешманың вазифаи заты тарафыннан раслана.

Халыкка хәбәр итүнең локаль системасын төзү яисә реконструкцияләү буенча проект-техник документацияне килештерү Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданның яклау идарәсе тарафыннан Татарстан Республикасының Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгы, Россия Федерациясе Гражданның оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча баш

идарәсе (алга таба – килештерүче органнар) белән эзлекле рәвештә гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта һәр килештерүче орган тарафыннан әлеге документларны килештерү вакыты мондый документлар кәргән көннән алып 10 эш көннән артмаска тиеш.

Әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән вакыт эчендә нигезле искәرمәләр жибәрелгән очракта аларны төзәтү чаралары уздырыла һәм кабат килештерүләр башкарыла.

Килештерүче орган әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән вакыт эчендә проект-техник документацияне килештерү турында документны яки мондый документациягә карата нигезле искәرمәләрне жибәрмәгән очракта, проект-техник документация килештерелгән дип санала.

3.8. Халыкка хәбәр итү системасын гамәлгә кертү халыкка хәбәр итү системасын сынауларның уңай нәтижеләре шартларында кабул ителгән жирле үзидарә органының хокукый акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Файдалануга кертелгән халыкка хәбәр итү системасына паспорт ясала һәм халыкка хәбәр итүнең тиешле системасы турында нигезләмә төзелә.

Паспортка һәм халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәгә керүче текстлы һәм график өлешләрнең формалары һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

Халыкка хәбәр итү системасын сынауларны үткәрү өчен жирле үзидарә органы тарафыннан Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча территориаль органы вәкиле катнашында комиссия төзелә.

3.9. Халыкка хәбәр итү муниципаль системасы кертелгәннән соң, хәбәр итүнең локаль системаларын тоташтыру эшләрен башкаралар.

Халыкка хәбәр итүнең жирле системасын хәбәр итүнең муниципаль системасына тоташтыру өчен оешма, локаль хәбәр итү системасы хужасы муниципаль хәбәр итү системасы проектын эшләүчедән тоташтыру өчен техник шартларны сората.

Халыкка хәбәр итүнең локаль системасын файдалануга кертү оешманың халыкка хәбәр итүнең локаль системасын сынауларның уңай нәтижеләре шартларында кабул ителгән хокукый акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Файдалануга кертелгән халыкка хәбәр итү локаль системасына паспорт һәм халыкка хәбәр итүнең локаль системасы турында нигезләмә рәсмиләштерелә.

3.10. Социаль әһәмиятле объектларны, кешеләр күпләп жыела торган урыннарны, видеотерминалларны, үткәргеч аша хәбәр итү жайланмаларын һәм башка жайланмаларны хәбәр итүнең муниципаль системаларына тоташтыру әлеге Нигезләмәнең 3.9 пункты нигезендә башкарыла.

3.11. Халыкка хәбәр итүнең эшләп килүче системасын файдаланудан чыгару халыкка хәбәр итүнең яңа системасын файдалануга керткәннән соңгына башкарыла.

3.12. Халыкка хәбәр итү системаларының даими эзерлеген тәмин итү түбәндәге гамәлләр исәбенә ирешелә:

а) Казан шәһәренең бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенең һәм «Гражданнар оборонасы турында»гы федераль законның 9 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән оешмаларның дежур-диспетчерлык персоналын укыту;

б) хәрби конфликтлар вакытында яисә шушы конфликтлар аркасында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр нәтижәсендә барлыкка килә торган куркынычлар турында хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын алдан формалаштыру;

в) проект-техник документация нигезендә халыкка хәбәр итү системасының техник чаралары булуы һәм аларның эзерлеге буенча даими рәвештә тикшерүләр уздыру;

г) хәбәр итү техник чараларына файдалану-техник яктан хезмәт күрсәтү, төзек булмаганнарын ремонтлау һәм тиешле файдалану ресурсын эшләп бетергәннәрен алмаштыру;

д) Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 27 апрелендәге 379 номерлы «Матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын гражданнар оборонасы максатларында туплау, саклау һәм файдалану турында»гы карары нигезендә халыкка хәбәр итү чараларының запасларын (резервларын) булдыру һәм аларны билгеләнгән максатта файдалануга эзерлектә тоту;

е) халыкка хәбәр итү системаларын реконструкцияләү.

3.13. Халыкка хәбәр итү системаларын даими рәвештә файдалануга эзер тотуны контрольдә тоту әлеге Нигезләмәнең кушымтасы нигезендә башкарыла торган комплекслы һәм техник тикшерүләр барышында гамәлгә ашырыла.

3.14. Халыкка хәбәр итү системаларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм даими эзерлектә тотуга бәйле чыгымнарны финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасы акчалары, шулай ук «Гражданнар оборонасы турында»гы федераль законның 9 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән оешмаларның

акчалары һәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка чыганаclar исәбеннән башкарыла.

IV. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын куллану тәртибе

4.1. Халыкка хәбәр итү системаларын билгеләнеше буенча файдалану өлеге Нигезләмә, гражданнар оборонасы планнары һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планы нигезендә планлаштырыла һәм гамәлгә ашырыла.

4.2. Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданнар оборонасы идарәсе каршындагы Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте, ашыгыч оператив хезмәтләрнең дежур-диспетчерлык хезмәтләре, гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче система белән идарә итү системасында хәбәр итү сигналларын һәм (яисә) ашыгыч мәгълүматны алганнан соң, аны Казан шәһәре Мэрына һәм Казан шәһәре Башкарма комитеты Житәкчесенә, шулай ук Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданнар оборонасы идарәсенә житкерәләр.

4.3. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын кулланылышка кертү турында карар Казан шәһәре Башкарма комитеты Житәкчесе тарафыннан кабул ителә.

Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасы куркыныч табигый күренешләренә һәм техноген процессларны мониторинглау системаларыннан автомат режимда яки Казан шәһәре Башкарма комитеты Житәкчесе карары буенча автоматлаштырылган режимда эшли.

4.4. Хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны тапшыру халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы эшчәнлегенә автомат, автоматлаштырылган яки кул режимнарында башкарылырга мөмкин.

Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы автомат режимда эшлөгәндә, Казан шәһәренең Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте катнашыннан башка, куркыныч табигать күренешләрен һәм техноген процессларны мониторинглау системаларыннан идарә сигналлары (командалар) алганда алдан билгеләнгән программалар буенча кушылалар (эшләтеп жибәреләләр).

Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын автоматлаштырылган режимда кушу (эшләтеп жибөрү) тиешле сигналлар (командалар) һәм күрсәтмәләр кәргәндә Казан шәһәренең Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенең автоматлаштырылган хезмәт урыннарыннан тиешле дежур

торучылар тарафыннан башкарыла.

Кулдан эшләү режимында:

- Казан шәһәренең Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенең вәкаләтле дежур торучылары хәбәр итүнең ахыргы чараларын урнаштыру урыннарында ук турыдан-туры кушалар (эшләтеп жибәрәләр), шулай ук элемтә операторларына һәм (яки) массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләренә хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшыруга заявкалар жибәрәләр;

- хәрәкәттәге объектларда көчле тавыш белән сөйләү чаралары, мобиль һәм үзәк белән йөртә торган хәбәр итү чаралары кулланыла.

Автомат рәвештә эшләү режимы Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасы өчен төп режим булып тора, шул ук вакытта әлегә хәбәр итү системасы автоматлаштырылган режимда да эшли ала.

Хәбәр итүнең муниципаль системасы эшчәнлегенең төп һәм өстенлекле режимы булып автоматлаштырылган система тора.

4.5. Хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны халыкка тапшыру «**БАРЛЫК КЕШЕЛӨР ИГЪТИБАРЫНА!**» дигән сигналны электр, электрон сиреналар челтәрләрен һәм куәтле акустик системаларны кушу юлы белән 3 минут дәвамында башкарыла, аннан соң элемтә операторларының һәм телерадиотапшырулар оешмаларының элемтә челтәрләре аша, тапшырулар программаларын өзеп, 5 минуттан да артык булмаган дәвамлылыктагы аудио- һәм (яки) аудиовизуаль хәбәрләр (хәрәкәттәге радиотелефон элемтәсе челтәре өчен – саннарны, буш урыннарны һәм тыныш билгеләрен дә кертәп, рус алфавитының 134 символынан да артык булмаган күләмдәге хәбәрләр) жибәрелә.

Хәбәр итү сигналлары һәм ашыгыч мәгълүмат турыдан-туры Казан шәһәренең бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте дежурларының эш урыннарыннан тапшырыла.

Бу хәбәрләргә өч тапкыр кабатлау рөхсәт ителә (хәрәкәттәге радиотелефон элемтәсе челтәрләре өчен хәбәрне кабатлап тапшыру алдагы хәбәрне тапшыру тәмамлангандан соң гына башкарыла).

Халыкка житкерелә торган типлаштырылган аудио- һәм аудиовизуаль, шулай ук факттагы һәм фаразлана торган гадәттән тыш хәлләр турында текстлы һәм график хәбәрләр гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче система идарәсенең даими эшләүче органнары тарафыннан гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү буенча территориаль

ярдәмче системасы белән көндәлек идарә итү органнары белән берлектә алдан ук эзерләнә.

4.6. Хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны халыкка вакытында тапшыруны тәмин итү өчен комплекслы рәвештә түбәндәгеләр файдаланылырга мөмкин:

- электр, электрон сирена һәм куәтле акустик системалар челтәрләре;
- үткәргечле радиотапшыру челтәрләре;
- урам радиофикациясе челтәрләре;
- кабельле телерадиотапшыру челтәрләре;
- эфирлы телерадиотапшыру челтәрләре;
- хәрәкәттәге радиотелефон элементәсе челтәрләре;
- жирле телефон элементәсе челтәрләре, шул исәптән телефон элементәсенен хәбәр итү функциясе булган универсаль хезмәтләрән күрсәтү өчен билгеләнгән таксофоннар;

- элементә операторлары һәм ведомство элементә челтәрләре;
- шәхси радиочақыру системалары челтәрләре;
- «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре;
- хәрәкәттәге объектларда көчле тавыш белән сөйләү чаралары, мобиль һәм үзең белән йөртә торган хәбәр итү чаралары.

4.7. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы кысаларында халыкка хәбәр итүне оештыру һәм халыкка хәбәр итү ысулларын һәм срокларын билгеләү турындагы мәсьәләләрне карап тикшерү Казан шәһәренең гадәттән тыш хәлләрне күрсәтү һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.8. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат бирү сигналларын тапшырганда Казан шәһәренең Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте, ашыгыч дежур-диспетчерлык хезмәтләре, шулай ук элементә, телерадиотапшырулар оешмалары һәм массакуләм мәгълүмат чаралары редакцияләре дежур торучыларының гамәлләре тәртибе Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

4.9. Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданнарны яклау идарәсе, Казан шәһәренең бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте, ашыгыч дежур-диспетчерлык хезмәтләре, элементә операторлары һәм массакуләм мәгълүмат чаралары редакцияләре хәбәр итү сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматны санкцияләnmәгән рәвештә тапшыруны булдырмау буенча оештыру-техник чаралар комплексын үткәрәләр.

V. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасын эзерлектә тоту

5.1. Хәбәр итүнең муниципаль системасын һәм Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасын эзерлектә тоту Казан шәһәре Башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан оештырыла һәм башкарыла.

5.2. Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлегенә түбәндәгечә ирешелә:

- халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, даими эзерлек хәлендә тоту һәм эшләтеп жибәрү өлкәсендә актуальләштерелгән норматив актлар булу;

- халыкка хәбәр итү системасын кушу (эшләтеп жибәрү) өчен җаваплы дежур (дежур-диспетчерлык) персоналның булуы һәм аның һөнәри эзерлек дәрәжәсе;

- техник хәбәр итү чараларын эзерлектә тоту өчен җаваплы техник хезмәт күрсәтү персоналы булу һәм аның һөнәри эзерлек дәрәжәсе;

- хәбәр итә торган техник чараларның булуы, төзеклеге һәм халыкка хәбәр итү системасына проект-смета документациясенә туры килүе;

- элемент операторларының, тапшырулар студияләренең һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләренең хәбәр итү сигналларын һәм (яисә) ашыгыч мәгълүматны тапшыруны тәмин итүгә эзерлеге;

- халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген даими рәвештә тикшерү;

- хәбәр итү техник чараларына үз вакытында эксплуатация-техник хезмәт күрсәтү, төзек булмаганны ремонтлау һәм билгеләнгән файдалану ресурсы беткәннән алмаштыру;

- хәбәр итү чаралары резервларының булу-булмавы, Россия Федерациясе законнарына туры килүе һәм аларны кулланырга эзерлекне тәмин итү;

- халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, шул исәптән камилләштерү буенча үз вакытында чаралар күрү.

5.3. Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлектә торышын контрольдә тоту максатыннан түбәндәгелә тикшерү төрләре оештырыла һәм уздырыла:

- халыкка хәбәр итүнең соңгы чараларын кертәп, тикшерү сигналларын һәм мәгълүматны халыкка җиткереп, халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы рәвештә тикшерүләр;

- халыкка хәбәр итүнең ахыргы чараларын кушмыйча, халыкка хәбәр итү системаларының эшкә эзерлеген техник яктан тикшерүләр.

Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы тикшерү үткәргәндә муниципаль хәбәр итү системасы һәм Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасы тикшерелергә тиеш.

Муниципаль хәбәр итү системасының һәм Кешеләр күпләп жыела торган

уриннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасының эзерлеген комплекслы тикшерүләр составында гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче система идарәсенә даими эшләүче органнары һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча территориаль ярдәмче система белән көндәлек идарә итү органнары вәкилләре, шулай ук элемент операторлары, телерадиотапшырулар алып баручы оешмалар, халыкка хәбәр иткәндә кулланылучы тапшыручылар булган комиссия тарафыннан елына ике тапкыр үткәрелә, шул ук вакытта соңгы хәбәр итү чараларын кушу һәм тикшерү сигналларын һәм мәгълүматны халыкка житкерү март һәм октябрь айларының беренче чәршәмбесендә көндәзгә вакытта башкарыла.

Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү, янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе карары буенча хәбәр итү муниципаль системасының һәм Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасының эзерлеген буенча өстәмә комплекслы тикшерүләр үткәрелгә мөмкин, шул ук вакытта телеканалларны (радиоканалларны) трансляцияләүне хәбәр тапшыручылар белән килештереп кенә өзәргә мөмкин.

Халыкка хәбәр итү системасын комплекслы тикшерү барышында телеканал (радиоканал) хәбәрчәсе сигналын бары тик «Техник тикшерү» сигналы белән генә алыштырырга мөмкин.

Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы эзерлеген комплекслы тикшерү нәтижеләре буенча акт төзелә, анда тикшерелгән мәсьәләләр, ачыкланган житешсезлекләр, аларны вакытында төзәтү буенча тәкъдимнәр һәм Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакүләм коммуникацияләр министрлыгының 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы «Халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәне раслау хакында»гы эмере таләпләре нигезендә билгеләнә торган халыкка хәбәр итү муниципаль системасының эзерлеген бәяләү чагыла, шулай ук халыкка хәбәр итү системасы паспортына төгәллек кертелә.

Хәбәр итү муниципаль системасының һәм Кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат тарату һәм хәбәр итү буенча бөтенроссия комплекслы системасының эшкә эзерлеген техник тикшерүләр ахыргы хәбәр итү чараларын кушмыйча, тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган санда үткәрелә.

Барлык тикшерүүләрне үткәрү алдыннан халыкка хәбәр итү системаларын санкциясез эшләтеп җибәрүне булдырмау максатыннан мәҗбүри рәвештә оештыру-техник чаралар комплексы уздырыла.

Илнең югары вазифаи затлары чыгыш ясаганда, мөһим дәүләт вакыйгалары турында, халыкка хәбәр итү системаларын тикшерү барышында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә ашыгыч хәбәрләр тапшырганда тапшыру программаларын өзү ярамый.

5.4. Гадәттән тыш хәл зонасына эләккән, шул исәптән үзәкләштерелгән хәбәр итүнең автоматлаштырылган системалары эшләми торган территорияләрдәге мөмкин кадәр күбрәк сандагы кешеләргә хәбәр итүне тәмин итәр өчен хәбәр итүнең техник чараларының (стационар һәм мобиль) резервлары булдырыла.

Техник хәбәр итү чаралары резервы номенклатурасы, күләме, аларны булдыру һәм куллану тәртибе Казан шәһәре Башкарма комитетының Гражданнар оборонасы идарәсе тарафыннан билгеләнә.

5.5. Халыкка хәбәр итү системаларына, халыкка ашыгыч хәбәр итү комплекслы системасына карата Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының һәм Россия Федерациясе Цифрлы үсеш, элемент һәм массакуләм коммуникацияләр министрлыгының 2020 елның 31 июлендәге 578/365 номерлы «Халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмәне раслау хакында»гы эмере белән билгеләнгән таләпләр халыкка хәбәр итүнең яңа системасын төзүне планлаштыру һәм эшләп килүче системасын камилләштерү барышында үтәлергә тиеш.

Халыкка хәбәр итүнең эшләп килүче системасын файдаланудан чыгару халыкка хәбәр итүнең әлеге системасындагы техник чараларның файдалану ресурслары тәмамлангач, аны модернизацияләү (реконструкцияләү) тәмамлангач һәм халыкка хәбәр итүнең яңа системасын файдалануга керткәч башкарыла.

Казан шәһәре халкына
үзәкләштерелгән хәбәр итүнең
муниципаль
автоматлаштырылган системасы
турындагы нигезләмәгә
кушымта

Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы һәм техник тикшерүләр уздыру тәртибе

1. Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы һәм техник тикшерүләр халыкка хәбәр итү системаларын файдалануга даими эзерлек хәлендә тотуны тикшереп тору максатыннан уздырыла.

Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген комплекслы тикшерүләр барышында хәбәр итүнең ахыргы чараларын кушу башкарыла һәм халыкка «**БАРЛЫК КЕШЕЛӘР ИГЪТИБАРЫНА!**» дигән хәбәр сигналы һәм «**ХАЛЫККА ХӘБӘР ИТҮ СИСТЕМАСЫНЫҢ ЭЗЕРЛЕГЕН ТИКШЕРҮ ҮТКӘРЕЛӘ! ТЫНЫЧЛЫК САКЛАВЫГЫЗ СОРАЛА!**» дигән аудио-, аудиовизуаль, текст рәвешендәгә мәгълүмат житкерелә.

Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген техник тикшерүләр барышында техник чараларның төзеклеге, хәбәр итүнең ахыргы чараларын кушмыйча, хәбәр итү сигналын һәм тиешле мәгълүматны халыкка житкермичә тикшерелә.

Халыкка хәбәр итү системаларын билгеләнгән максатта файдалануга эзерлеген бәяләү критерийлары Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системалары эзерлеген комплекслы тикшерүләр жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә торган халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген тикшерү комиссиясе тарафыннан елга 2 тапкыр уздырыла. Соңгы хәбәр итү чараларын кушу һәм хәбәр итү сигналын һәм тиешле мәгълүматны халыкка житкерү мартның һәм октябрьнең беренче чәршәмбендә көндөзгә вакытта башкарыла.

Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системалары эзерлеген комплекслы тикшерүләр уздыруга эзерлек барышында Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан аларны уздыру турында халыкка алдан ук (тикшерү башланганчы

3 эш көненнән дә соңга калмыйча) хәбәр ителә.

Халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы эзерлеген тикшерү комиссиясе составына Россия Федерациясе субъектының дәүләт хакимияте органнары (жирле үзидарә органнары), Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча баш идарәсе, халыкка хәбәр итүнең муниципаль системасы мәнфәгатләрендә элемтә каналларын файдалануга биргән элемтә операторлары вәкилләре керә.

3. Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү, бетерү һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү буенча хөкүмәт комиссиясе карары буенча халыкка хәбәр итүнең муниципаль системаларының эзерлеген өстәмә комплекслы тикшерүләр уздырылырга мөмкин.

4. Халыкка хәбәр итү локаль системаларының эзерлеген комплекслы тикшерүләр, жирле үзидарә органнары белән килештереп, «Гражданнар оборонасы турында»гы федераль законның 9 статьясындагы 3 пунктында күрсәтелгән оешма житәкчесе тарафыннан билгеләп куела торган комиссия тарафыннан, Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча баш идарәсе катнашында, елга кимендә бер тапкыр уздырыла.

Халыкка хәбәр итүнең локаль системаларының эзерлеген комплекслы тикшерүләр уздырганда, эксплуатацияләүче оешма тарафыннан, жирле үзидарә органнары белән килештереп, алдан ук (тикшерүләр башланганчы 3 эш көненнән дә соңга калмыйча) тикшерү уздыру турында халыкка мәгълүмат бирелә.

5. Халыкка хәбәр итү системаларының эзерлеген техник тикшерүләр Казан шәһәренең Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтенең дежур-диспетчерлык персоналы тарафыннан тәүлегенә бер тапкырдан да ким булмаган ешлыкта уздырыла.

Халыкка хәбәр итү системасының эзерлеген техник тикшерү нәтижәләре техник тикшерү уздырган дежур (дежур-диспетчер) персонал тарафыннан дежур тору журналында теркәлә.

6. Халыкка хәбәр итү системасының эзерлеген комплекслы тикшерү нәтижәләре буенча Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгы тарафыннан билгеләнә торган форма буенча акт рәсмиләштерелә.

Халыкка хәбәр итүнең муниципаль һәм локаль системаларының

эзерлеген комплекслы тикшерүләр нәтижәләре буенча актлар тиешле тәртиптә Казан шәһәре Башкарма комитеты Житәкчесе, «Гражданнар оборонасы турында»гы федераль законның 9 статьясындагы 3 пункттында күрсәтелгән оешмаларның житәкчеләре яки аларның вазифаларын башкаручы затлар тарафыннан раслана.

Халыкка хәбәр итү системасының эзерлеген комплекслы тикшерү нәтижәләре буенча расланган акт, хәбәр итүнең ахыргы чараларын кушу һәм «**БАРЛЫК КЕШЕЛӘР ИГЪТИБАРЫНА!**» дигән хәбәр сигналы һәм «**ХАЛЫККА ХӘБӘР ИТҮ СИСТЕМАСЫНЫҢ ЭЗЕРЛЕГЕН ТИКШЕРҮ ҮТКӘРЕЛӘ! ТЫНЫЧЛЫК САКЛАВЫГЫЗ СОРАЛА!**» дигән аудио-, аудиовизуаль, текст рәвешендәге мәгълүматны халыкка житкерү көненнән алып 30 календарь көннән дә соңга калмыйча, Россия Федерациясе Гражданнар Оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының Татарстан Республикасы буенча баш идарәсенә жиберелә.